

1178. 22
1664, 12. 21
Superiorum indultu,
^{D. G.}
^{DE}
EXCEPTIONE,

Praes
BARTHOLOMEUS LE-
ONHARDUS Syendendörffer,
J. D. & P. P.

Respondens
JOHANN CHRISTOPH Lehmann/

Ileburg. Autor.
publicè disputabunt
Addiēm 14. Januarii 1664.

H. L. Q. C.

LIPSIAE,
Typis BAUERIANIS.

VIRIS

*Magnifica autoritate, Nobilitatis splendore, officiorum,
dignitate, summag, prudentia laude ma-
xime Conspicuis.*

DN.

PAULO WAG-

NERN JCTO, Dicaste-

rii Provincialis supremi, Fa-

cultatis Jurid, & Scab, Lips, Af-

fessori, Reip, Lips, Con-

suli vigilantis-

simo.

DN.

CHRISTOPH.

PINCARTEN JCTO,

Supremi Appellationis judicii,

Scab, Elec, Assessori & Rei-

publ, Lips, Consuli

Seniori,

Dn. JOHANN Seideln Oper. publ,
annonæ Curatori & Senatus Lipsien-
sis Edili.

*Dominis & Patronis meis obsequiose
devenerandis.*

LIBRARI

TYBIS BAEDEKARIAE

D D D
A & R.



Nemo, nisi qui juris Processusque iudicarii plane est ignarus, ignorat, judicium tribus constitui personis principaliibus, *judice, Actore & Reo.* l. 13. §. 2. *C. de judic.* cap. 10. X. *de V. S.* veluti autem specialiter ad judicem pertinet causa controversia decisio pr. *Inst. de offic. judic.* l. 8. l. 17. *C. de judiciis*, ita Actori competit actionis propositio l. 13. ff. *de judic.* l. 2. §. 1. ff. *communi dividund*, Reo autem at tribuatur exceptionis allegatio pr. §. 1. 2. *Inst. de Except.* Quæ singula licet sint ita comparata ut latiorem mereantur illustrationem. Placet tamen hac vice Exceptionis tantum assumere tractationem; præsertim cum & dignitas & utilitas hujus materiae, præ aliis juris articulis, maxime commendetur Zang, *de Except. part. I. in proœm. n. 1.* sit itaque;

THE S. I.

Exceprio dicitur ab excipiendo.

Enθ. I. Et quidem quatenus verbum *Excipere* idem significat ac eximere & separare l. 4. §. 6. ff. de penu legata. Sicut enim casus specialis, in quo regula & jus non applicatur, dicitur excipi N. 7. c. 2. in pr. ita & ab intentione actotis causa de qua agitur, per exceptionem eximitur pr. *Inst. de Except.* Welenb. in parat. *Dig. de Except.* n. 2. Ludvv. *Disp. ad Instit.* 17. Th. I. lit. b. Hinc in actionum formulis adjiciebantur verba, *si non, nisi* hoc modo, *si apparet Titulum centum debere, si non pactus est, condemnata l. u. s. 2. ff. de pign.*

A 2

pign.

pign. l.2. §.1. ff. de doli mali except. Vinn. ad rubr. Inſtit. de except. eoque respectu exceptio dicitur conditio l.22. ff. de Except. Bachov. ad pr. Inſtit. d.t. n.1.

Exh. 2. Ne autem ab hac derivatione dissentendi derur occasio per l.2. pr. ff. de Except. dicendum, vel traditi non tam nominalem quam potius definitionem realem Treutl. vol.2. Diff. 26. Th. I. lit. a. vel Ulpianum non respexisse ad vocem quam ad vim potius & exceptionis effectum Schneidvv. ad tit. Inſtit. de Except. n.2.

THES. II.

Exceptionis nomen variis actibus attribuitur.

Exh. 1. Non tantum *injure nostro*, sed & *extra juris usum*: Et hoc modo sumitur præprimis pro *receptione*, pro *attentione*, pro *dictatorum annotatione*, pro *lesione*, pro *interceptione*, & pro *nominata cautione*: Quæ significations semel atque iterum apud Ciceronem, aliosq; probata latinitatis autores occurrunt.

Exh. 2. *In jure nostro* etiam diversa exceptionis comprehenduntur acceptio: usurpatur enim, 1. pro *exemptione* & *separatione* l.10. §.1. ff. de *in jus vocando* l.17. §.6. l.39. ff. de *act. emt.* l.69. pr. ff. de *evictione*. l.12. §.43. de *Inſtit. legat.* l.16. §.2. ff. de *usufr.* l.4. §.6. ff. de *pen. legat.* l.7. C. de *Vestigat.* Nov. 7. c.2. 2. pro *actionis competentia* l.36. §.1. ff. de *judic.* l.13. ff. de *noxial. action.* 3. pro *prescriptione* l.45. ff. de *usurpat.* & *usucap.* l. fin. C. quibus non objicitur long. temp. *script.* 4. pro *quavis defensione* & *omni remedio impugnandi alterius intentionem* §.3. Inſtit. de *Repliç.* l.2. §.1. l.22. §.1. ff. de *Except.* & 5. pro *actionis remedio exclusorio* pr. §.1.2. Inſtit. de *Except.* l.2. l.22. ff. eodem.

Exh. 3. Posteriori modo accepta Exceptio appellatur *jus exceptionis* pr. Inſtit. de *Repliç.* exceptionis præsumum

1180.

dium l.29. pr. C. de jure dot. auxilium l.3. Cod. de bonis aut
judic. possid. cap. 10. X. de except. defensio l.56. de conduct. in-
debit. beneficium c.5. X. b. t. Contradiccio l.8. S.13. ff. de in-
offic. testam. Præscriptio l.11. 23. ff. de Except. l.29. pr. ff. de Ex-
cept. re iud. l.49. ff. de Solut. l.3. C. de hered. petit. l.1. C. Quibus
res judicata non nocet l.8. 12. 13. C. de Except. item Defensio
l.52. pr. ff. de judic. l.5. ff. de Except. l.1. C. de jur. & fact. igno-
rant. l.4. 9. n. C. de Except. c.5. X. eod. defensionis allegatio l.
un. C. de satisdand. Definiri poterit.

THES. III.

Exceptio est jus impugnandi actionem com-
petens reo ad liberandum & Actorem excluden-
dum.

Enθ. I. Genus hujus descriptionis est jus, quod ex-
ceptioni in pr. Inst. de replic. l.73. pr. ff. de contrahend. emt. &
accurātoribus attribuitur. Dn. Struve in Syntag. jurisprud.
exercit 46. Tb. 3. Dn. Strauch Disp. ad Pandect. 23. Tb. 7. Per
jus autem h. l. sequestratis aliis significationibus, de qui-
bus in l.11. de just. & jur. intelligitur juris remedium, quo
quis id quod sibi competit, consequitnr Ludvv. ad pr. Inst.
de Except. n. 4.

Enθ. 2. Differentia sumitur, tum à formatum ab
objec̄to, tum à subjēcto, tum à fine.

Enθ. 3. Forma Exceptionis est impugnatio §.1. Inst.
de Except. l.2. pr. ff. eod. qua in re differt ab actione, cuius
forma constituit in persecutione pr. Inst. de act. pr. Inst. de Ex-
cept. Bachov. ad Treuсл. vol. 2. Disp. 26. Tb. 1. lit. a.

Enθ. 4. Objectum est actio s. actoris intentio pr. §.
1. 2. 3. 4. 5. Inst. de Except. l.2. pr. ff. eod. l.9. C. eod. & sic differt à
Replicatione, quæ excludit exceptionem l.2. §.1. 2. l.22. §.1.
ff. d. t. pr. Inst. de replic.

A 3

Enθ.

Exib. 5. *Subjectum* est reus, contra quem actio instituitur pr. *Inst.* de Except. l.1.19. ff. eod l.10.11. C. eod. convenit quidem cum duplicatione l.2. §3. ff. d.t. §.1. *Inst.* de Replic. Distinguitur autem à Replicatione & triplicatione quæ competit actori pr. & §.1. *Inst.* d.t. l.2. §3. ff. de Except. l.10. C. eod.

Exib. 6. *Finis* est actoris exclusio & rei liberatio pr. §.9.10. *Inst.* de Except. l.2. pr. ff. eod. l.3.4. §.1. ff. de O & A. Unde iterum paret differentia à Replicatione quæ tendit ad Rei exclusionem l.2. §.2. ff. d.t. tit.

THES. IV.

Exceptio varie dividitur.

Exib. 1. Ratione cause efficientis remota exceptio alia est civilis, alia Pratoria §.7. *Inst.* de Except. Civilis dicitur, quæ ex jure civili originem habet. Pratoria est quæ ex jure prætorio substantiam capit, d. §.7. *Inst.* de Except.

Exib. 2. Ratione formæ Exceptio est, vel directa vel utilis l.21. ff. de prescript. verbis; Directa est quæ ex ipsis verbis legis expressis, utilis quæ ex sententia & interpretacione competit l.16. ff. de Except.

Exib. 3. Ratione subjecti Exceptio est, vel personalis vel realis. Personalis est quæ certæ persona ejusque intuitu competit & ad alios non transit l.25. ff. de re judic. l.7. pr. ff. de Except. §.fin. *Inst.* de Replic. Realis est quæ ipsi rei cohaeret & ad alios transit l.76. §.1. ff. de contrab. emt. l.7. §.1. ff. de Except. Wesenb. in parat. Dig. de Except. num. 7. ibique Bach, lit. m.

Exib. 4. Ratione finis & effectus Exceptio est vel dilatoria vel peremptoria §.8. *Inst.* de Except. l.2. §.fin. l.3. pr. ff. eod.

Exib. 5. Exceptio dilatoria quæ & temporalis dicitur §.8.10. *Inst.* de Except. l.3. pr. ff. eod. est, quæ ad tempus actio.

1187.

actionis effectum differt & suspendit §.10. *Inst. d. tit. l. 2. §. 4. ff. cod.* Estque vel dilatoria judicij, vel dilatoria solutionis. Dilatoria judicij est, quæ concernit Processum judiciariū, ejusque exercitium differt: & respicit vel judicem l. 16. C. de judic. l. fin. C. de Except. vel personas litigantes, tam principales quam accessorias, unde & Exceptio procuratoria dicitur, §. fin. *Inst. de Except. l. 3. in fin. ff. cod.* de quibus latè agit Zang, tract. de Except p. 2. c. 1. & seqq. Dilatoria solutionis dicitur, quæ concernit ipsam causam & actionis effectum directò suspendit §.10. *Inst. de Except.* cuius species tradit & explicat Dn. Strauch. *Diff. ad Pandect. 23. Th. 8.*

Enb. 6. Exceptio peremptoria quæ & perpetua appellatur §.8.9. *Inst. de Except. l. 3. pr. ff. cod.* est, quæ totam actionem tollit §.9. *Inst. d. t. l. 3. §. 1. ff. cod.* & hac ratione, cause efficientis est vel nominata vel innominata. Nominata est, quæ certum & speciale nomen ex negotio & causa habet, unde oritur. Innominata est, quæ certum nomine non habet, diciturque exceptio in factum §.1. *Inst. de Except. l. 14. l. 23. ff. cod. l. 2. §. 4. ff. de dol. mali except.* Vult. ad tit. *Inst. de Except. n. 15.* 2. Ratione cause impulsiva est vel odiofa vel favorabilis l.40. pr. ff. de conduct. indeb. Favorabilis dicitur, quæ propter favorem rei competit. Odiofa est, quæ propter odium agentis datur d. l. 40. pr. ff. de conduct. indeb. Meier in *Colleg. Arg. b. 1. Th. 4. n. 2.* 3. Ratione effectus est, vel peremptoria inspecie, vel privilegiata s. litis finis: Hæc dicitur, quæ impedit litis ingressum & ante litis contestationem parit actionis exclusionem c. i. de litis contestatione in 6to. Illa est quæ litis contestationem non impedit, & post litem contestatam demum opposita excludit actionem c. i. 2. d. t. 4. Ratione adjuncti est vel extinctionis impeditiva, vel simplex! Hæc dicitur, quæ ante sententiam opposita valet l. 2. C. sententiam rescindi non posse

posse l.8. C. de Except. Illa est quæ etiam post sententiam
in executione opponi potest l. 11. ff. de Sto Maced. Addi-
tur q. ab aliis alia exceptionis divisio, quod sit vel juris,
vel facti s. intentionis: Hanc appellant quæ opponitur
ej. qui sine actione intendit, illam dicunt quæ excludita-
tionem jure subsistentem, eam tamen alii accuratiores
rejiciunt & recte, tum quod exceptio requirat actionem,
ipso jure præexistente pr. §. 1. & seqq. Inst. de exceptionibus,
tum quod nulla exceptio sit necessaria ubi nulla est actio
l.9. C. d. t. tum quod aliud sit ipso jure aliud per exceptionem
liberari l.34. §. 1. ff. de Oœ. A. l.38. §. 1. ff. de solut. Ludv.
disp. ad Inst. 17. Tb. 1. lit. e. Dn. Hahn. ad W. of tit. de except.
n. 2. §. 7.

THES. V.

Causa efficiens est vel Remota vel Propin-
qua.

Ex. 1. *Causa efficiens remota* est jus tum Gentium
arg. pr. Inst. de except. l.5. ff. cod. Tr. vol. 2. Disp. 26. Th. 1. lit. a.
ibique Bachov. tum civile, tam in specie dictum ut Lex §.
7. Inst. de Except. l.3. eod. constitutio §. 2. 10. d. t. §. 4. Inst. de
fidei usq. pr. Inst. de liter. oblig. Senatus consultum l.28. §. 1. ff.
de judic. l.1. §. 8. ff. quando de pecul. l.40. pr. ff. de Condit. in-
deb. l.3. ff. de except. Plebiscitum l.12. l.80. §. 1. in fin. ff. ad le-
gem Falcidiam, quam Prætorium §. 7. Inst. d. t. ibique
Vinnius.

Ex. 2. *Causa propinqua* est jus s. facultas ex iure
seu lege competens tam in re quam ad rem, utrumque
enim sufficiens est ad producendum Exceptionem: Un-
de ad illud spectat exceptio dominii l.16. 17. ff. de Publ. in-
rem actione l.57. ff. mandat. Exceptio pignoris Lunic. C.
etiam ob Chirograph. Exceptio servitutis, hereditatis
arg.

arg. l.1. §.4. de superficie. l.156. §.1. ff. de R. J. & 71. de R. J. in 6. & Exceptio possessionis l.1. §.4. ff. uti possidetis, juri ad rem ascribuntur cæteræ omnes Exceptiones, quæ vel ex conventione §.3. Inst. de Except. vel ex delicto §.1. Inst. d.t. vel aliis innumerabilibus causis competunt §.6. Inst. d.t. l.20. ff. eod. l.10. C. eod.

1152.

THES. VI.

Materia Exceptionis est vel Objectiva vel Subjectiva.

Ex. 1. Materia Objectiva s. objectum non est iudicium, uti quidem, licet sine sufficiente ratione statuit Ummius Disp. ad Processus. Th. 1. n. 4. Sed potius actio pr. §. 1. & seqq. Inst. de Except. l.2. pr. §.4. ff. d.t. Actio autem h.l. non utique specialiter accipitur sed omnino generaliter. Pro quavis petitione & persecutione pr. Inst. de Except. l.78. §.2.3. ff. de V. S. Unde huic pertinet actio priuata & publica s. accusatio l.5.28. C. ad L. Jul. de adult. l.12. C. ad L. Corn. de falso l.2. C. de generali abolitione l.4. C. ad SCrum Turpili. junct. l.15. §.3. ff. eod. Civilis & criminalis, ordinaria & summaria clem. sepe de V. S. petitoria l.16.17.18. ff. de Except. & possessoria s. interdictum l.3. §.1. ff. jurej. c.5. & X. de restitutione spoli. Realis, personalis §.4.5. Inst. de Except. ac prajudicialis l.12. ff. d.t. in summa omnis implorantis intentio l.9. ff. d.l. l.9. Cod. eod. l.9. C. de O & A.

Ex. 2. Materia subjectiva s. subjectum est reus §.1. Inst. de except. l.9. §.1. ff. de jurejur. l.1. l.19. ff. de Except. l.10. n. C. eod. Dicitur autem reus h.l. non tantum debitor sed omnis cum quo agitur pr. Inst. de Except. sive sit reus principalis s. fidejussor §. fin. Inst. de replic. l.7. pr. l.19. ff. de Except. l.11. C. eod. l.1. §.8. ff. Quarum rerum actio non datur l.15. ff. de fidejus. sive successor tam singularis l.14. §.1. ff. comm. divid.

B

divid.



divid. l.76. §.1. ff. de contrahend. emt. l.9. §.2. ff. de Except. rei
judic. l.28. C. de Evidet. quam universalis l.8. C. de non num. pe-
cun. l.37. ff. de acquirend. hered. l.59. ff. de R. 7. Z. o. in comment.
Dig. de Except. n. 20. & omnis qui non inspecie prohibetur
arg. l.43. §.1. ff. de Proc. l.43. pr. ff. de R. 7. Meier in Colleg. Arg.
de Except. Tb. 7. n. 6.

Ex. 3. Sicut autem actio potest per Procurato-
rem institui pr. Inst. de ius per quos agere: ita & Exceptionis
exercitum poterit alteri demandari §.1. d.t. pr. §.1.235.
Inst. de satisd. l.69. ff. de Procurat.

THES. VII.

Forma Exceptionis est vel interna vel ex-
terna.

Ex. 1. Forma Exceptionis interna consistit non in,
actionis exclusione, uti quidem communis fert opinio
sed potius in ejusdem impugnatione §.1. inst. de Except. l.2.
pr. ff. codem. Exclusio enim non omni inst. Exceptio-
ni inst. de Replic. & cum respiciat rei intentionem rectius
refertur ad finem & effectum exceptionis l.2. pr. ff. de Ex-
cept. Ludv. ad pr. Inst. d.t. n. 4.

Ex. 2. Forma Exceptionis externa dependet tum
ab allegatione qua quoad dilatoriam regulariter debet
fieri ante litem contestatam l.12.13. C. de Except. cap. 4. cod.
Zang. p. 2. c. 22. quoad peremptoriam in litis contestatione
arg. l.8. C. de Except. c. 1. 2. de litis contest. in 6. tum à probatio-
ne l.9. 19. ff. de probat. l.1. ff. de Except. l.9. C. cod. tum à judicis
pronunciatione Umm. Disput. ad Proces. 8. Tb. 10. n. 65.

Ex. 3. Ad formam denique spectant propria &
affectiones Exceptionis quales sunt intentionis actoris
negatio l.9. ff. de Except. c. 6. §. ad bac. X. cod. c. 63. de R. 7. in 6.
Each. l.ii. controv. c. 6. perpetuitas l.5. §. fin. ff. de Except. doc.
mal.

mal.l.8.C. de non numerata pecunia l.5.6. C. de Except. Meier
in Colleg. Arg.l.44.tit.1.Th.ii. n.2.Dn.Strauch dissert.ad Pand.
23. Tb.16. transmissio in successores tam activè quam pas-
sive l.6.l.7. S.1. ff. de Except.l.8. C. de non num. pec.l.28.C.de
Evict.c.20.de R.7.in 6.Tr.vol.2. Disp.26. Tb.7.lit.a. ibique
Bachov.

1183.

THES. IX.

Finis Exceptionis est vel Generalis vel spe-
cialis.

Exh. 1. Finis Generalis est rei defensio pr. Inst.de
Except.l.11.C.eod Umm. Disp.ad Process.8. Tb.11.n.68.& sic
justitia æquitatis que conservatio §.1.2.3.4. Inst.de Exc.l.3.
C.de bon. aut. jud. poss. Wel. in Parat. ff. de Except.n.11.

Exh. 2. Finis specialis, qui cum effectu coincidit,
est duplex alius privativus alius positivus, ille est intentionis
exclusio l.28.45. S.1. ff. de Proc.l.2.pr. §.2. ff. de Except.c.
8.X.cod.l.12. ff. de dol. mal. Except.l.112. ff. de R.J.l.9.C.de trans-
act.l.9.C.de Oblig. & Act. c.5.X. de restit. spoliat. Dn. Struv.
in Syntagm. Jurisprudentia Exerc.46. Tb.14. Positivus est
rei liberatio l.9. §.3. ff. de noxal.act.l.52.pr. ff. de Except.l.38.
S.1. ff. de solut. l.9.C.de O & A.l.3.C.de non num. pec. Bach. ad
Tr.vol.2. Disp.26. Tb.7.lit.a. uterque autem non peremptoriis
tantum ceu putat. Zang. de Except.p.1.c.3.n.21. sed & dilato-
riis poterit accommodari exceptionibus l.1.pr. §.2. ff. de
Exc.Ludvv.ad pr. Inst.de except.n.4.

THES. XI.

Exceptio tollitur vel ipso jure vel Replica-
tione.

Exh. 1. Ipso jure tolli dicitur Exceptio constitutione
Juris, sine judicis sententia & partis adversæ oppositione
fitq; vel immediate vel mediare.

Exh.



Exib. 2. Immediatè & sine facto litigantium Exceptio tollitur vel legè seu statuto exceptionem excludente. Cardinal Tuschi pract. conclus. tom. 2. lit. E. conclusione 381. vel de cursu temporis exceptioni prefiniti l. 8. l. 14. pr. C. De non n. pec. Wel. in parat. Dig. de Except. n. 12.

Exib. 3. Mediataè & facto interveniente Exceptio excluditur vel mendacio §. fin. Inst. Desideric. hered. l. 22. §. 1. ff. de re judic. Nov. 8. c. 8. 10. vel judicis corruptione Gothofr. ad l. 1. C. Depenajud. qui male. lit. m. vel exceptionis renunciatio ne tam expressâ l. 4. §. 4. ff. si quis caut. in jud. sist. l. 57. §. 1. ff. de Procur. l. 32. §. 4. ff. ad SCtum Vellej. quam tacitâ l. 22 pr. ff. de judic. Zang. de Except. p. 2. c. 7. n. 10.

Exib. 4. Replicatione tandem mediante judicis sententia tollitur exceptio pr. Inst. de Replic. l. 27. §. 2. ff. de pact. l. 2. §. 1. 2. ff. de Except. l. 10. Cod. eod. hinc dicitur Exceptio nis exceptio l. 2. §. 1. ff. d. s. Meier. in colleg. Arg. de Except.

Tb. 18.

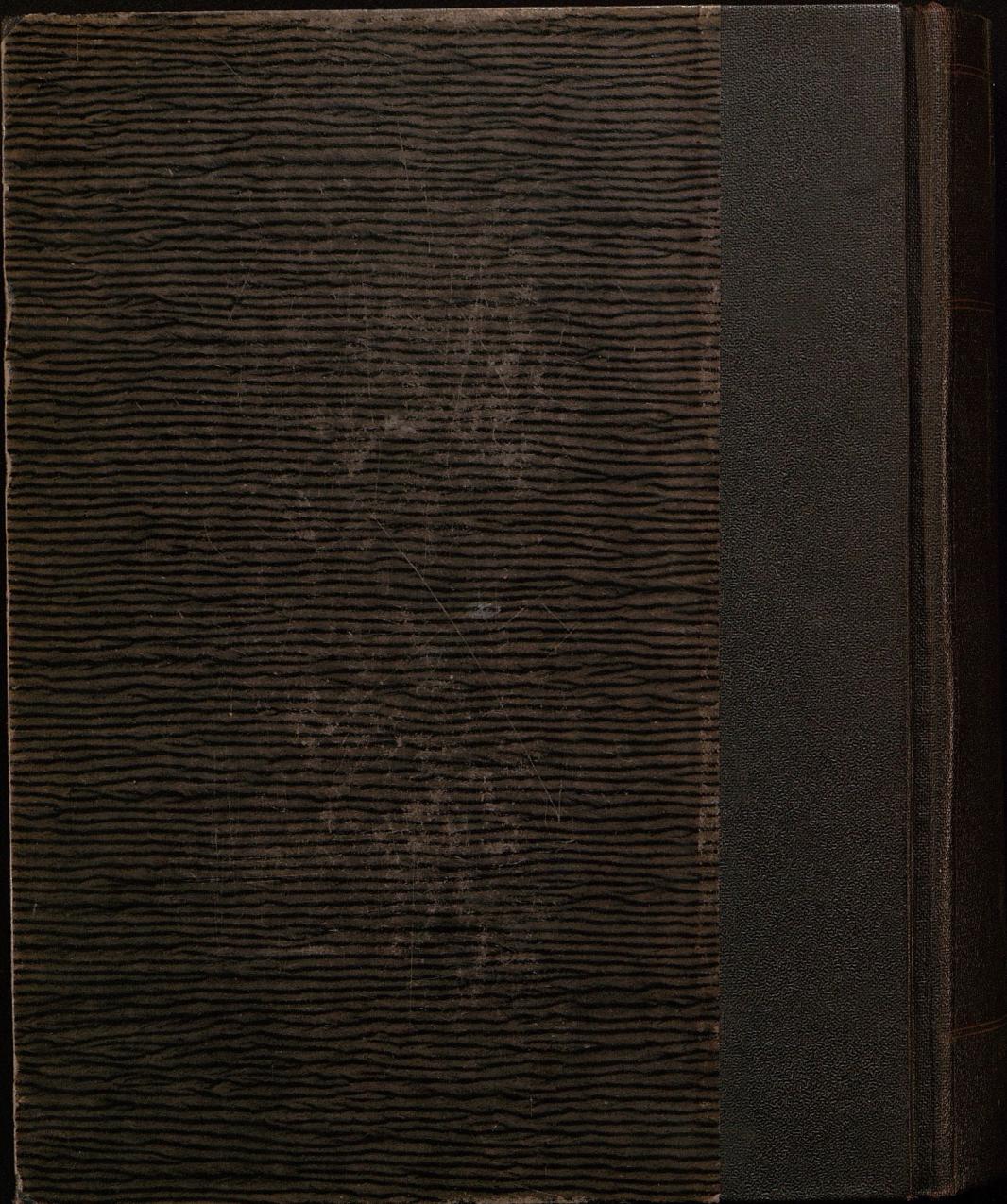
T A N T U M.

ULB Halle
005 803 330

3



korz



B.I.G.

Black

8
7
6
5
4
3
2
1
0

Farbkarte #13

Centimetres

Blue

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

1178.

1664, 12
21

31

D.G. I. V

Superiorum indultu,

DE

EXCEPTIONE,

Præfes

BARTHOLOMEUS LE.
ONHARDUS Svendendorffer,

J. D. & P. P.

Respondens

JOHANN CHRISTOPH Lehmann/

Ileburg. Autor.

publicè disputabunt

Addiēti 14. Januarii 1664.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ,

Typis BAUERIANIS.

